Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 8. novembra 2016*

„Predhodno odločanje — Okolje — Direktiva 92/43/EGS — Ohranjanje naravnih habitatov — Člen 6(3) — Aarhuška konvencija — Udeležba javnosti v postopkih odločanja in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah — Člena 6 in 9 — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 47 — Pravica do učinkovitega sodnega varstva — Projekt ograditve — Zaščiteno območje Strážovské vrchy — Upravni postopek za izdajo dovoljenja — Organizacija za varstvo okolja — Vloga za priznanje statusa stranke v postopku — Zavrnitev — Sodni postopek“

V zadevi C-243/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike, Slovaška) z odločbo z dne 14. aprila 2015, ki je prispela na Sodišče 27. maja 2015, v postopku

Lesoochranárske zoskupenie VLK

proti

Obvodný úrad Trenčín,

ob udeležbi

Biely potok a.s.,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, A. Tizzano, podpredsednik, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, predsedniki senatov, M. Berger, A. Prechal (poročevalka), predsednici senatov, M. Vilaras in E. Regan, predsednika senatov, A. Rosas, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Jarašiūnas in C. Lycourgos, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: M. Aleksejev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 18. aprila 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Lesoochranárske zoskupenie VLK I. Rajtáková, odvetnica,

— za slovaško vlado B. Ricziová in M. Kianička, agenta,

* Jezik postopka: slovaščina.

— za Evropsko komisijo A. Tokár in L. Pignataro-Nolin, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 30. junija 2016

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) in člena 9 Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila podpisana v Aarhusu 25. junija 1998 in v imenu Evropske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2005/370/ES z dne 17. februarja 2005 (UL 2005, L 124, str. 1, v nadaljevanju: Aarhuška konvencija).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Lesoochranárske zoskupenie VLK (združenje za varstvo gozdov VLK, v nadaljevanju: združenje LZ), organizacijo za varstvo okolja, ustanovljeno v skladu s slovaškim pravom, in Obvodný úrad Trenčín (okrajni urad v Trenčínu, Slovaška) v zvezi z vlogo te organizacije za priznanje statusa stranke v upravnem postopku, ki se nanaša na zahtevek za izdajo dovoljenja za projekt ograditve zaradi razširitve rezervata za divjad na zaščitenem območju.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

3 Člen 2 Aarhuške konvencije, naslovljen „Pomen izrazov“, v odstavkih 4 in 5 določa:

„4. ‚javnost‘ pomeni eno ali več fizičnih ali pravnih oseb in v skladu z notranjo zakonodajo ali prakso posameznih držav njihova združenja, organizacije ali skupine;

5. ‚vključena javnost‘ pomeni javnost, ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo ali ki ima interes pri okoljskem odločanju; šteje se, da imajo interes nevladne organizacije, ki spodbujajo varstvo okolja in izpolnjujejo vse zahteve, ki jih določa notranja zakonodaja.“

4 Člen 6 navedene konvencije, naslovljen „Udeležba javnosti pri odločanju o posebnih dejavnosti“, določa:

„1. Pogodbenica:

[…]

(b) v skladu s svojo notranjo zakonodajo uporablja določbe tega člena tudi pri odločanju o predlaganih dejavnostih, ki niso naštete v Prilogi I in bi lahko pomembno vplivale na okolje. Pogodbenice v ta namen določijo, ali za tako predlagano dejavnost veljajo določbe tega člena; in

[…]

2. Vključeno javnost je treba na začetku postopka okoljskega odločanja ustrezno, pravočasno in učinkovito obvestiti z javno objavo ali vsakogar posebej, če je to primerno, […]

[…]

3. Zagotoviti je treba ustrezno časovno obdobje za posamezne faze pri udeležbi javnosti, da je na voljo dovolj časa za obveščanje javnosti v skladu z drugim odstavkom tega člena in da se javnost lahko pripravi in učinkovito sodeluje pri okoljskem odločanju.

4. Pogodbenica zagotovi udeležbo javnosti že na začetku odločanja, ko so še vse možnosti odprte in lahko javnost učinkovito sodeluje.

5. Kadar je to primerno, pogodbenica spodbudi možne vložnike, da preden zaprosijo za dovoljenje, opredelijo vključeno javnost, začnejo razpravo in dajo informacije o ciljih svoje vloge.

6. Pogodbenica zahteva od pristojnih organov javne oblasti, da vključeni javnosti na podlagi zahtevka, če tako določi notranje pravo, omogočijo dostop do vseh informacij, pomembnih za odločanje po tem členu, brezplačno in takoj, ko so na razpolago, da jih lahko preveri, kar pa ne vpliva na pravico pogodbenic, da zavrnejo razkritje določenih informacij v skladu s tretjim in četrtim odstavkom 4. člena. […]

[…]

7. V postopkih za udeležbo javnosti je treba javnosti omogočiti, da pisno oz. na javni obravnavi ali ob zaslišanju vložnika predloži vse pripombe, informacije, analize ali mnenja, za katere meni, da se nanašajo na predlagano dejavnost.

[…]“

5 Člen 9 te konvencije, naslovljen „Dostop do pravnega varstva“, v odstavkih od 2 do 4 določa:

„2. Pogodbenica v okviru svoje notranje zakonodaje zagotovi, da imajo člani vključene javnosti,

(a) ki imajo zadosten interes, oziroma,

(b) ki trdijo, da je bila kršena njihova pravica, če se to zahteva kot pogoj po upravnem postopkovnem pravu pogodbenice,

dostop do revizijskega postopka pred sodiščem in/ali drugim neodvisnim in nepristranskim telesom, določenim z zakonom, da izpodbijajo stvarno in postopkovno zakonitost katere koli odločitve, dejanja ali opustitve na podlagi določb člena 6, in kadar je to predvideno po notranjem pravu in brez vpliva na tretji odstavek tega člena, tudi drugih ustreznih določb te konvencije.

Kaj sta zadosten interes in kršitev pravice, se določi v skladu z zahtevami notranjega prava in skladno s ciljem te konvencije, da se s to konvencijo daje vključeni javnosti širok dostop do pravnega varstva. V ta namen se za pododstavek (a) tega odstavka šteje za zadosten tudi interes vsake nevladne organizacije, ki izpolnjuje zahteve iz odstavka 5 člena 2. Za take organizacije se tudi šteje, da imajo pravice, ki se lahko kršijo v smislu pododstavka (b) tega odstavka.

Določbe tega drugega odstavka ne izključujejo možnosti predhodnega revizijskega postopka pred upravnim organom in ne vplivajo na zahtevo, da je treba izčrpati vse upravne revizijske postopke, preden se zateče k sodnim revizijskim postopkom, če je taka zahteva predvidena po notranjem pravu.

3. Poleg tega in brez vpliva na revizijske postopke iz prvega in drugega odstavka tega člena mora pogodbenica zagotoviti, da imajo člani javnosti, kadar izpolnjujejo morebitna merila po njenem notranjem pravu, dostop do upravnih ali sodnih postopkov za izpodbijanje dejanj in opustitev oseb zasebnega prava in organov javne oblasti, ki so v nasprotju z določbami njenega notranjega prava, ki se nanaša na okolje.

4. Poleg tega in brez vpliva na prvi odstavek tega člena morajo postopki iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zagotavljati ustrezna in učinkovita pravna sredstva, vključno s sodno prepovedjo, če je ta primerna, in biti morajo pošteni, pravični, pravočasni in ne pretirano dragi. Odločitve po tem členu morajo biti izdane ali evidentirane v pisni obliki. Odločitve sodišč in po možnosti tudi drugih teles morajo biti javno dostopne.“

Pravo Unije

6 Člen 2(2) Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 102), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 2006/105/ES z dne 20. novembra 2006 (UL 2006, L 363, str. 368, v nadaljevanju: Direktiva 92/43), določa:

„Ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, so namenjeni vzdrževanju ali obnovitvi ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst v interesu Skupnosti.“

7 Člen 3(1) Direktive 92/43 določa:

„Vzpostavi se usklajeno evropsko ekološko omrežje posebnih ohranitvenih območij, imenovano ‚Natura 2000‘. To omrežje, ki ga sestavljajo območja z naravnimi habitatnimi tipi iz Priloge I in habitati vrst iz Priloge II, omogoča, da se vzdržuje ali, če je to primerno, obnovi ugodno stanje ohranjenosti zadevnih naravnih habitatnih tipov in habitatov teh vrst na njihovem naravnem območju razširjenosti.

Omrežje Natura 2000 vključuje tudi posebna območja varstva, ki so jih države članice določile na podlagi določb Direktive [Sveta] 79/409/EGS [z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 98].“

8 Člen 4 Direktive 92/43 določa:

„1. Na podlagi meril iz Priloge III (faza 1) in ustreznih znanstvenih informacij vsaka država članica predlaga seznam območij in označi, kateri naravni habitatni tipi iz Priloge I in domorodne vrste iz Priloge II so prisotni na teh območjih. […]

Seznam se pošlje Komisiji v treh letih od notifikacije te direktive skupaj z informacijami o vsakem območju. […]

2. Na podlagi meril iz Priloge III (faza 2) ter v okviru vsake od petih biogeografskih regij iz člena 1(c)(iii) in celotnega ozemlja iz člena 2(1) Komisija izdela iz seznamov držav članic v soglasju z vsako državo članico osnutek seznama območij, pomembnih za Skupnost, v katerem so označena območja z enim ali več prednostnimi naravnimi habitatnimi tipi ali prednostnimi vrstami.

[…]

Seznam območij, ki so bila izbrana za območja, pomembna za Skupnost, na katerem so označena območja z enim ali več prednostnimi naravnimi habitatnimi tipi ali prednostnimi vrstami, sprejme Komisija skladno s postopkom iz člena 21.

[…]

4. Ko je območje, pomembno za Skupnost, sprejeto skladno s postopkom iz odstavka 2, zadevna država članica čim prej […] določi to območje za posebno ohranitveno območje […].

5. Takoj, ko je območje uvrščeno na seznam iz tretjega pododstavka odstavka 2, zanj velja člen 6(2), (3) in (4).“

9 Člen 6(3) Direktive 92/43 določa:

„Pri vsakem načrtu ali projektu, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, pa bi sam ali v povezavi z drugimi načrti ali projekti lahko pomembno vplival na območje, je treba opraviti ustrezno presojo njegovih posledic glede na cilje ohranjanja tega območja. Glede na ugotovitve presoje posledic za območje in ob upoštevanju določb odstavka 4 pristojni nacionalni organi soglašajo z načrtom ali projektom šele potem, ko se prepričajo, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja, in, če je primerno, ko pridobijo mnenje javnosti.“

10 Člen 7 te direktive določa:

„Obveznosti iz člena 6(2), (3) in (4) te direktive nadomestijo vse obveznosti iz prvega stavka člena 4(4) Direktive [79/409] za območja, določena na podlagi člena 4(1) ali podobno priznana po členu 4(2) navedene direktive, od datuma začetka izvajanja te direktive ali datuma, ko država članica določi ali prizna ta območja po Direktivi [79/409], če je slednji datum kasnejši.“

Slovaško pravo

11 Člen 13(2) zákon č 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (zakon št. 543/2002 o varstvu narave in pokrajine) določa:

„Na ozemljih, za katera je določena druga stopnja varstva, je potrebno dovoljenje organa za varstvo narave

[…]

(d) za ograditev zemljišča zunaj meja zazidljivega območja občine, razen pri drevesnicah, sadovnjakih in vinogradih.

[…]“

12 Člen 82(3) tega zakona določa:

„[…] [L]e vlagatelj zahtevka je stranka v postopku za izdajo dovoljenja ali odstopanja, razen če zakon določa drugače. […] Vsako združenje s statusom pravne osebe, ki se vsaj eno leto ukvarja z varstvom narave in pokrajine […] in svojo udeležbo v postopku pisno prijavi najpozneje v sedmih dneh po obvestilu iz odstavka 7, pomeni zainteresirano osebo.“

13 Navedena določba v spremenjeni različici, ki velja od 1. decembra 2011, določa:

„Stranka v postopku za izdajo dovoljenja ali odstopanja […] je le vlagatelj zahtevka, razen če zakon ne določa drugače. […] Združenja, ki imajo status pravne osebe, katerih glavna dejavnost je, v obdobju vsaj enega leta, varstvo okolja […] in ki so predhodno zahtevala udeležbo v postopku […], so stranke v postopku […], če so pisno ali po elektronski pošti potrdile interes biti stranka na začetku upravnega postopka; izjavo je treba predložiti pristojnemu organu za varstvo narave v roku, ki ga je v ta namen določil zadevni organ, istočasno z informacijami o začetku postopka kot postopka, ki lahko škoduje interesom narave in naravnih prostorov, zaščitenih s tem zakonom […].“

14 Člen 14 Správny poriadok (zakon o upravnem postopku) v različici, ki se uporablja v sporu o glavni stvari, določa:

„1. Stranka v postopku je subjekt, v zvezi s katerim je treba začeti postopek glede pravic, zakonitih interesov ali obveznosti ali na katerega pravice, zakonite interese ali obveznosti se lahko odločba neposredno nanaša; stranka v postopku je tudi tisti, ki trdi – dokler se ne dokaže drugače – da bi lahko navedena odločba zadevala njegove pravice, zakonite interese ali obveznosti.

2. Stranka v postopku je tudi subjekt, ki mu je tak status priznan s posebnim zakonom."

15 V skladu s členom 15a(2) zakona o upravnem postopku ima „udeleženec" pravico biti obveščen o začetku upravnega postopka, pravico dostopa do spisov, ki so jih predložile stranke v upravnem postopku, pravico sodelovati na obravnavah in inšpekcijskih pregledih na kraju samem ter predložiti dokaze in druge podatke, na podlagi katerih bo sprejeta odločitev.

16 Člen 250(b)(2) in (3) Občiansky súdny poriadok (zakon o civilnem postopku) v različici, ki se uporablja v sporu o glavni stvari, določa:

„2. Če tožbo vloži oseba, ki trdi, da ji upravni organ ni vročil odločbe, čeprav bi jo bilo treba šteti za stranko v postopku, sodišče preuči resničnost te trditve in upravnemu organu odredi, naj navedeni stranki vroči upravno odločbo in po potrebi odloži njeno izvršljivost. To stališče sodišča zavezuje upravni organ. Upravni organ po izvedeni vročitvi sodišču predloži spis za odločitev o tožbi. Če se v okviru upravnega postopka in po izvršitvi sodne odredbe o vročitvi upravne odločbe začne pritožbeni postopek, upravni organ o tem nemudoma obvesti sodišče.

3. Sodišče postopa v skladu z odstavkom 2, samo če od datuma sprejetja odločbe, ki ni bila vročena tožeči stranki, niso minila več kot tri leta."

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

17 Slovaška republika je 28. aprila 2004 Evropsko komisijo obvestila o določitvi območja Strážovské vrchy (hribovje Strážov, Slovaška), v skupni površini okoli 59.000 hektarov, za posebno območje varstva na podlagi Direktive 79/409, da bi se zagotovilo preživetje in razmnoževanje nekaterih vrst ptic evropskega pomena, kot je sokol selec (*falco peregrinus*).

18 Poleg tega je bil z Odločbo Komisije 2008/218/ES z dne 25. januarja 2008 o sprejetju prvega posodobljenega seznama območij, pomembnih za Skupnost, za alpsko biogeografsko regijo v skladu z Direktivo 92/43 (UL 2008, L 77, str. 106), en del tega območja, s površino približno 29.000 hektarov, vpisan na seznam območij, pomembnih za Skupnost.

19 Okrajni urad v Trenčínu je 18. novembra 2008 združenje LZ obvestil o začetku upravnega postopka, ki se nanaša na zahtevek, ki ga je vložila občina Biely potok a.s., za izdajo dovoljenja za projekt ograditve zaradi razširitve rezervata za rejo jelenov na zemljiščih na zaščitenem območju Strážovské vrchy.

20 Nato je združenje LZ ta organ pozvalo, naj mu posreduje zapisnik o ustnem postopku in pripravljalne dokumente v zvezi z odločbo o izdaji zahtevanega dovoljenja.

21 Združenje LZ je glede na te elemente predlagalo prekinitev upravnega postopka, pri čemer se je sklicevalo na elemente, ki naj bi izključevali izdajo dovoljenja. V zvezi s tem se je oprlo predvsem na nekatere elemente v stališčih Štátna ochrana prírody – Správa CHKO (državni urad za varstvo narave – služba ZNP, Slovaška), predloženih 3. decembra 2008.

22 Okrajni urad v Trenčínu je z odločbo z dne 23. aprila 2009 zavrnil vlogo združenja LZ za priznanje statusa stranke v upravnem postopku v zvezi z izdajo dovoljenja, ker zakonodaja, ki se uporablja, združenjem s statusom pravne osebe, kot je LZ, priznava le status „zainteresirane osebe“, ne pa status „stranke v postopku“.

23 Pritožbo v upravnem postopku, ki jo je združenje LZ vložilo zoper to odločbo, je Krajský úrad životného prostredia v Trenčíne (regionalni urad za okolje v Trenčínu, Slovaška) iz istega razloga zavrnil z odločbo z dne 1. junija 2009, ki je postala dokončna 10. junija 2009 (ti dve odločbi v nadaljevanju skupaj: odločbi iz postopka v glavni stvari).

24 Okrajni urad v Trenčínu je z odločbo, prav tako z dne 10. junija 2009, ki je postala dokončna 19. junija 2009, izdalo dovoljenje, ki ga je zahtevala občina Biely potok.

25 Združenje LZ je 11. junija 2009 pri Krajský súd v Trenčíne (regionalno sodišče v Trenčínu, Slovaška) vložilo tožbo zoper odločbi iz postopka v glavni stvari, s katero je zahtevalo priznanje statusa stranke v upravnem postopku, zlasti na podlagi člena 9(3) Aarhuške konvencije.

26 To sodišče je, potem ko je prekinilo odločanje in počakalo na razglasitev sodbe Sodišča z dne 8. marca 2011, Lesoochranárske zoskupenie (C-240/09, EU:C:2011:125), z odločbo z dne 23. avgusta 2011 odločbi iz postopka v glavni stvari razglasilo za nični, pri čemer se je med drugim oprlo na to sodbo.

27 Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike, Slovaška) je z odločbo z dne 26. januarja 2012 razveljavilo odločbo Krajský súd v Trenčíne (regionalno sodišče v Trenčínu) z dne 23. avgusta 2011 in mu zadevo vrnilo v ponovno odločanje.

28 Iz navedene odločbe z dne 26. januarja 2012 je razvidno, da, prvič, v skladu s slovaškimi določbami civilnega postopka, ko se upravni postopek po vsebini dokončno konča – v tej zadevi po odločbi okrajnega urada v Trenčínu z dne 10. junija 2009, s katero je bilo ugodeno zahtevku za izdajo dovoljenja – ni več treba opraviti neodvisnega sodnega nadzora odločbe, s katero je bilo zavrnjeno priznanje statusa stranke v upravnem postopku, ker oseba, ki zahteva priznanje navedenega statusa, procesnih pravic, ki jih pridobi s tem statusom in jih je mogoče izvrševati, le če postopek še teče, ne more več uveljavljati, ko se ta postopek po vsebini dokončno konča.

29 Drugič, če je treba v takem položaju sodni postopek v zvezi s priznanjem takega statusa končati, mora biti zadevna oseba podučena o možnosti zahtevati priznanje statusa stranke v upravnem postopku z vložitvijo tožbe kot „izpuščena stranka“ v skladu s členom 250(b)(2) zakona o civilnem postopku, pri čemer pa mora biti taka tožba vložena v zakonskem roku treh let, določenem v členu 250(b)(3) tega zakona.

30 Krajský súd v Trenčíne (regionalno sodišče v Trenčínu) je z odločbo z dne 12. septembra 2012 odločbi iz postopka v glavni stvari ponovno razglasilo za nični.

31 To sodišče meni, da je bila odločba okrajnega urada v Trenčínu o izdaji dovoljenja z dne 10. junija 2009 sprejeta preuranjeno, ker v času upravnega postopka, ki se je nanašal na zahtevek za izdajo dovoljenja, v sodnem postopku v zvezi z vlogo za priznanje statusa stranke v tem upravnem postopku še ni bilo pravnomočno odločeno. To sodišče meni, da bi bilo treba postopek v zvezi z zahtevkom za izdajo dovoljenja prekiniti do izdaje te pravnomočne odločbe.

32 Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike) je z odločbo z dne 28. februarja 2013 odločbo Krajský súd v Trenčíne (regionalno sodišče v Trenčínu) z dne 12. septembra 2012 razveljavilo v bistvu iz istih razlogov, ki jih je navedlo v odločbi z dne 26. januarja 2012.

33 Krajský súd v Trenčíne (regionalno sodišče v Trenčínu) je z odločbo z dne 23. novembra 2013 zavrnilo vlogo za priznanje statusa stranke v postopku, ki jo je vložilo združenje LZ, in menilo, da ni bila njegova dolžnost podučiti to združenje o možnosti zahtevati priznanje statusa stranke v postopku z vložitvijo tožbe kot „izpuščena stranka“ v skladu s členom 250(b)(2) zakona o civilnem postopku, ker je medtem potekel rok treh let iz člena 250(b)(3) tega zakona.

34 Predložitveno sodišče, ki obravnava tožbo združenja LZ zoper to odločbo z dne 23. novembra 2013, meni, da se glede na sodbo z dne 8. marca 2011, Lesoochranárske zoskupenie (C-240/09, EU:C:2011:125), v bistvu postavlja vprašanje, ali sta se v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki se nanaša na pravice, ki jih posameznikom daje pravo Unije, zlasti člen 6(3) Direktive 92/43, spoštovala temeljna pravica do učinkovitega sodnega varstva iz člena 47 Listine in cilj zagotoviti visoko stopnjo varstva okolja, ki ga vsebujeta ta direktiva in člen 9 Aarhuške konvencije.

35 Predložitveno sodišče v zvezi s tem meni, da bi bilo mogoče šteti, da je treba nacionalno procesno pravo razlagati tako, da v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, upravnega postopka v zvezi z izdajo dovoljenja ni mogoče nadaljevati in zato tudi ne dokončno končati, dokler ni sprejeta pravnomočna sodna odločba o vlogi za priznanje statusa stranke v tem upravnem postopku.

36 V takem položaju bi bilo lahko namreč nadaljevanje upravnega postopka v zvezi z zahtevkom za izdajo dovoljenja v nasprotju z načelom kontradiktornosti, saj je le vlagatelj zahtevka za izdajo dovoljenja stranka v tem postopku in ni mogoče izključiti, da se zaradi nesodelovanja organizacij za varstvo okolja, kot je združenje LZ, v navedenem postopku, ne bi navajali argumenti v podporo varstva okolja, niti se ne bi upoštevali, zaradi česar temeljni cilj takega postopka, in sicer zagotoviti visoko stopnjo varstva okolja, ne bi bil dosežen.

37 Lahko pa bi se tudi štelo, da nadaljevanje upravnega postopka v zvezi z zahtevkom za izdajo dovoljenja, čeprav sodni postopek v zvezi z vlogo za priznanje statusa stranke v postopku še teče, omogoča posebej hitro obravnavo navedenega zahtevka za izdajo dovoljenja. Če tega upravnega postopka ne bi bilo mogoče nadaljevati, ne da bi bilo pravnomočno odločeno v sodnih postopkih v zvezi s priznanjem tega statusa, bi vlagatelj zahtevka za izdajo dovoljenja upravnim organom lahko očital neenako obravnavanje.

38 V teh okoliščinah je Najvyšší súd Slovenskej republiky (vrhovno sodišče Slovaške republike) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je mogoče v primeru zatrjevane kršitve pravice do visoke ravni varstva okolja, ki se na ravni Evropske unije izvaja zlasti z Direktivo 92/43, saj ta med drugim prispeva k pridobitvi mnenja javnosti glede projekta, ki bi lahko pomembno vplival na posebna ohranitvena območja v evropskem ekološkem omrežju Natura 2000, ustrezno zagotoviti pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča, določeno v členu 47 Listine, ter pravico, ki jo tožeča stranka kot nepridobitno združenje, ustanovljeno na področju varstva okolja na nacionalni ravni, uveljavlja na podlagi člena 9 Aarhuške konvencije, in sicer v mejah, navedenih v sodbi z dne 8. marca 2011, Lesoochranárske zoskupenie (C-240/09, EU:C:2011:125), tudi kadar nacionalno sodišče konča sodni nadzor v sporu, ki se nanaša na ponovni preizkus odločbe o zavrnitvi priznanja statusa stranke v upravnem postopku, ki zadeva izdajo dovoljenja, kot se je zgodilo v obravnavani zadevi, in tožečo stranko pozove, naj vloži tožbo kot stranka, ki je bila izpuščena iz zgoraj navedenega upravnega postopka?“

Vprašanje za predhodno odločanje

39 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 47 Listine v povezavi s členom 9 Aarhuške konvencije razlagati tako, da v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, nasprotuje razlagi pravil nacionalnega procesnega prava, v skladu s katero pritožbe zoper odločbo, s katero je bil organizaciji za varstvo okolja zavrnjen status stranke v upravnem postopku v zvezi z izdajo dovoljenja

za projekt, ki ga je treba opraviti na območju, zaščitenem na podlagi Direktive 92/43, ni treba nujno obravnavati med tem postopkom, ki pa se lahko dokončno konča pred izdajo pravnomočne sodne odločbe o statusu stranke, in se avtomatično zavrne, takoj ko se za ta projekt izda dovoljenje, zaradi česar je ta organizacija zavezana vložiti drugo vrsto pravnega sredstva za priznanje takega statusa in sprožiti sodni nadzor glede tega, ali so pristojni nacionalni organi spoštovali svoje obveznosti, ki izhajajo iz člena 6(3) te direktive.

40 LZ, organizacija za varstvo okolja, v postopku v glavni stvari po sodni poti zahteva priznanje statusa stranke v upravnem postopku v zvezi z izdajo dovoljenja, da bi lahko v okviru sodnega varstva uveljavljala pravice, ki jih ima na podlagi prava Unije na področju okolja, ker ta organizacija meni, da je bila odločba o izdaji dovoljenja za zadevni projekt, ki ga je treba opraviti na območju, zaščitenem na podlagi Direktive 92/43 kot posebno območje varstva ali območje, ki je pomembno za Skupnost, sprejeta v nasprotju z obveznostmi, ki jih imajo nacionalni organi na podlagi člena 6(3) te direktive.

41 V zvezi s tem je iz podatkov iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da lahko organizacija za varstvo okolja, kot je združenje LZ, v skladu s pravili nacionalnega procesnega prava, ki se uporablja, po sodni poti izpodbija odločbo, ki bi lahko bila v nasprotju s členom 6(3) Direktive 92/43, zlasti v okviru tožbe zoper poznejšo odločbo o izdaji dovoljenja, le če je bil tej organizaciji najprej uradno priznan status stranke v zadevnem postopku – v obravnavani zadevi je to postopek za izdajo dovoljenja za projekt, ki ga je treba opraviti na zaščitenem območju.

42 Najprej je treba spomniti, da ustrezna presoja vplivov načrta ali projekta na zadevno območje v skladu s členom 6(3) Direktive 92/43 pomeni, da je treba pred njegovo odobritvijo, upoštevajoč najboljša znanstvena dognanja na tem področju, identificirati vse vidike tega načrta ali tega projekta, ki lahko sami po sebi ali skupaj z drugimi načrti ali projekti škodujejo ciljem ohranjanja tega območja. Pristojni nacionalni organi to dejavnost na zaščitenem območju dovolijo, le če so se prepričali, da ta dejavnost nima škodljivih vplivov na celovitost tega območja. To je podano, kadar z znanstvenega stališča ni nobenega razumnega dvoma o neobstoju teh učinkov (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 24. novembra 2011, Komisija/Španija, C-404/09, EU:C:2011:768, točka 99, in z dne 14. januarja 2016, Grüne Liga Sachsen in drugi, C-399/14, EU:C:2016:10, točki 49 in 50).

43 Člen 6(3) Direktive 92/43 tako prispeva k uresničitvi cilja ukrepov, sprejetih na podlagi te direktive, in ki je v skladu z njenim členom 2(2) v zagotovitvi vzdrževanja ali obnovitve ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst v interesu Unije, in splošnejšega cilja iz iste direktive, ki je zagotoviti visoko stopnjo varstva okolja glede območij, ki so zaščitena na njeni podlagi.

44 Vendar bi bilo z zavezujočim učinkom, ki ga člen 288 PDEU priznava direktivi, nezdružljivo načelno izključiti možnost, da se zadevne osebe sklicujejo na obveznosti, naložene z direktivo. Polni učinek Direktive 92/43 in njen namen, na katerega je bilo opozorjeno v prejšnji točki te sodbe, zahtevata, da jo lahko posamezniki uveljavljajo pred sodiščem in da lahko nacionalna sodišča to direktivo upoštevajo kot element prava Unije, da bi med drugim nadzirala, ali je nacionalni organ, ki je izdal dovoljenje za načrt ali projekt, spoštoval obveznosti, ki mu jih nalaga člen 6(3) navedene direktive, na katere je bilo opozorjeno v točki 42 te sodbe, in je tako ostal v mejah polja proste presoje, ki ga imajo pristojni nacionalni organi na podlagi te določbe (glej v tem smislu sodbo z dne 7. septembra 2004, Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, točki 66 in 69).

45 Poleg tega člen 6(3) Direktive 92/43 določa, da morajo pristojni nacionalni organi, preden soglašajo s projektom ali načrtom, na katerega se nanaša ta določba, in če je primerno, pridobiti mnenje javnosti. Navedeno določbo je treba razlagati v povezavi s členom 6(1)(b) Aarhuške konvencije, ki je sestavni del pravnega reda Unije.

46 V skladu z zadnjenavedenim členom se določbe člena 6 Aarhuške konvencije na področju udeležbe javnosti pri odločitvah glede posebnih dejavnosti uporabljajo, če gre za sprejetje odločitve o predlaganih dejavnostih, ki niso naštete v Prilogi I k tej konvenciji in bi lahko pomembno vplivale na okolje. Kot je razvidno iz člena 6(3), (4) in (7), ta člen med drugim daje javnosti pravico do „učinkovitega sodelovanja pri okoljskem odločanju“ s tem, da predloži „pisno oz. na javni obravnavi ali ob zaslišanju vložnika vse pripombe, informacije, analize ali mnenja, za katere meni, da se nanašajo na predlagano dejavnost“. To sodelovanje se mora začeti „že na začetku odločanja, ko so še vse možnosti odprte in lahko javnost učinkovito sodeluje“.

47 V postopku v glavni stvari združenje LZ, za katero ni sporno, da izpolnjuje zahteve iz člena 2(5) Aarhuške konvencije za njegovo priznanje kot „vključena javnost“ v smislu te določbe, spada tudi pod širši pojem „javnost“ za namene določb člena 6 te konvencije. Čeprav projekt ograditve na zaščitenem območju iz postopka v glavni stvari ne sodi med dejavnosti, naštete v Prilogi I k Aarhuški konvenciji, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 65 sklepnih predlogov, je poleg tega mogoče na podlagi dejstva, da so se pristojni nacionalni organi odločili začeti postopek za izdajo dovoljenja za ta projekt na podlagi člena 6(3) Direktive 92/43, vseeno ugotoviti, da so ti organi ocenili, da je nujna presoja pomembnosti vpliva navedenega projekta na okolje v smislu člena 6(1)(b) Aarhuške konvencije.

48 V zadnji določbi je sicer natančneje določeno, da uporabo člena 6 Aarhuške konvencije ureja notranja zakonodaja zadevne pogodbenice. Vendar je treba to določilo razumeti tako, kot da se nanaša le na načine udeležbe javnosti, kot je določena v členu 6, ne da bi bila ogrožena pravica do sodelovanja, ki jo ima organizacija za varstvo okolja, kot je združenje LZ, na podlagi navedenega člena.

49 Iz tega sledi, da ima organizacija za varstvo okolja, ki tako kot združenje LZ izpolnjuje zahteve iz člena 2(5) Aarhuške konvencije, na podlagi člena 6(3) Direktive 92/43 v povezavi s členom 6(1)(b) te konvencije pravico do sodelovanja – v smislu, navedenem v točki 46 te sodbe – v postopku sprejemanja odločitve o zahtevku za izdajo dovoljenja za načrt ali projekt, ki lahko pomembno vpliva na okolje, ker je treba v okviru tega postopka sprejeti eno od odločb iz člena 6(3) navedene direktive.

50 Dalje, opozoriti je treba, da morajo sodišča držav članic v skladu z ustaljeno sodno prakso na podlagi načela lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU zagotoviti sodno varstvo pravic, ki jih posameznikom daje pravo Unije. Člen 19(1) PEU državam članicam poleg tega nalaga, da vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva, na področjih, ki jih ureja pravo Unije (sodba z dne 19. novembra 2014, ClientEarth, C-404/13, EU:C:2014:2382, točka 52). V zvezi z upravnimi odločbami, sprejetimi v okviru člena 6(3) Direktive 92/43, ta obveznost izhaja tudi iz člena 47 Listine.

51 Področje uporabe tega člena Listine je namreč, kar zadeva ravnanje držav članic, opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice, ko izvajajo pravo Unije, ta člen pa potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, da se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa v drugih položajih (glej zlasti sodbo z dne 30. junija 2016, Toma in Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, točka 23 in navedena sodna praksa).

52 Če pa država članica določi pravila procesnega prava, ki se uporabljajo za pravna sredstva, ki se nanašajo na izvrševanje pravic, ki jih ima organizacija za varstvo okolja na podlagi člena 6(3) Direktive 92/43 v povezavi s členom 6(1)(b) Aarhuške konvencije, z namenom nadzora odločb pristojnih nacionalnih organov glede obveznosti, ki jih imajo na podlagi teh določb, ta država članica izpolnjuje obveznosti, ki izhajajo iz navedenih določb, in je treba zato šteti, da izvaja pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine.

53 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Sodišče pristojno za odgovor na predlog za sprejetje predhodne odločbe, saj se ta nanaša na člen 47 Listine.

54 Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in do nepristranskega sodišča iz navedenega člena 47 zajema zlasti pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem.

55 V zvezi z navedeno pravico do učinkovitega pravnega sredstva je treba navesti, da člen 9(2) Aarhuške konvencije organizacijam za varstvo okolja, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 2(5) te konvencije, kar velja za združenje LZ, daje pravico do pravnega sredstva, če je to vloženo zoper odločbo, ki spada na področje uporabe navedenega člena 9(2).

56 Odločbe, ki so jih pristojni nacionalni organi sprejeli v okviru člena 6(3) Direktive 92/43 in se nanašajo na predlog za sodelovanje v postopku za izdajo dovoljenja, na presojo nujnosti okoljske presoje vplivov načrta ali projekta na zaščiteno območje ali tudi na ustreznost ugotovitev, ki izhajajo iz take presoje glede nevarnosti tega projekta ali tega načrta za celovitost takega območja in so neodvisne ali vključene v odločbo o izdaji dovoljenja, pa so odločbe, ki spadajo na področje uporabe člena 9(2) Aarhuške konvencije.

57 Kot je generalna pravobranilka v bistvu navedla v točki 80 sklepnih predlogov, namreč za odločbe nacionalnih organov, ki spadajo na področje uporabe člena 6(3) Direktive 92/43 in ki se ne nanašajo na dejavnost, našteto v Prilogi I k Aarhuški konvenciji, velja člen 6(1)(b) te konvencije in spadajo torej na področje uporabe njenega člena 9(2), ker za te odločbe velja, da pristojni organi pred izdajo dovoljenja za dejavnost presodijo, ali lahko ta v okoliščinah obravnavane zadeve pomembno vpliva na okolje.

58 Iz člena 9(2) Aarhuške konvencije pa izhaja, da ta določba omejuje polje proste presoje držav članic pri določanju vrst pravnih sredstev, ki so v njej določena, saj je njen cilj vključeni javnosti, ki zajema organizacije za varstvo okolja, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 2(5) te konvencije, dati „širok dostop do pravnega varstva“ (glej po analogiji glede člena 10(a) Direktive Sveta 85/337/EGS z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 248), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 466, v nadaljevanju: Direktiva 85/337), ki s skoraj enakim besedilom povzema člen 9(2) Aarhuške konvencije, sodbo z dne 16. aprila 2015, Gruber, C-570/13, EU:C:2015:231, točka 39).

59 Zato morajo imeti te organizacije nujno možnost, da se pred sodiščem sklicujejo na pravila nacionalnega prava, s katerimi se izvaja zakonodaja Unije na področju okolja, in na okoljska pravila prava Unije, ki imajo neposreden učinek (glej po analogiji glede člena 10(a) Direktive 85/337 sodbo z dne 15. oktobra 2015, Komisija/Nemčija, C-137/14, EU:C:2015:683, točka 92).

60 Med številnimi pravicami, ki jih mora taka nevladna organizacija imeti možnost uveljavljati v okviru pravnega sredstva iz člena 9(2) Aarhuške konvencije, so pravila nacionalnega prava, ki izhajajo iz člena 6 Direktive 92/43 (glej po analogiji glede člena 10(a) Direktive 85/337 sodbo z dne 12. maja 2011, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen, C-115/09, EU:C:2011:289, točki 49 in 58).

61 Tako mora taka organizacija imeti možnost, da v okviru takega pravnega sredstva izpodbija ne le odločbo o tem, da se ne izvede ustrezna presoja vplivov zadevnega načrta ali projekta na zadevno območje, ampak tudi, glede na okoliščine primera, opravljeno presojo, ki naj bi vsebovala napake (glej po analogiji glede člena 10(a) Direktive 85/337 sodbo z dne 7. novembra 2013, Gemeinde Altrip in drugi, C-72/12, EU:C:2013:712, točka 37).

62 Poleg tega je treba navesti, da člen 9(4) Aarhuške konvencije zahteva, da postopki iz njenega člena 9(2) zagotavljajo „ustrezna in učinkovita“ pravna sredstva.

63 Zato je treba za odgovor na vprašanje predložitvenega sodišča preučiti, ali člen 47 Listine v povezavi s členom 9(2) in (4) Aarhuške konvencije v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, nasprotuje razlagi pravil nacionalnega procesnega prava, v skladu s katero pravno sredstvo, ki ga je

organizacija za varstvo okolja, ki izpolnjuje zahteve iz člena 2(5) te konvencije, vložila zoper odločbo, s katero ji je bil zavrnjen status stranke v upravnem postopku v zvezi z izdajo dovoljenja za projekt, ki ga je treba opraviti na območju, zaščitenem na podlagi Direktive 92/43, ni treba nujno obravnavati med tem postopkom, ki pa se lahko dokončno konča pred izdajo pravnomočne sodne odločbe o statusu stranke, in se avtomatično zavrne, takoj ko se za ta projekt izda dovoljenje, zaradi česar je ta organizacija tako zavezana vložiti drugo vrsto pravnega sredstva za priznanje tega statusa in sprožiti sodni nadzor glede tega, ali so pristojni nacionalni organi spoštovali svoje obveznosti, ki izhajajo iz člena 6(3) te direktive.

64 Čeprav je za to preučitev načeloma zadolženo le predložitveno sodišče, ostaja dejstvo, da je Sodišče pristojno, da na podlagi določb prava Unije določi merila, ki jih to sodišče lahko ali mora uporabiti v tem okviru. Poleg tega lahko nacionalno sodišče Sodišču predlaga, naj odloči o uporabi navedenih določb v obravnavanem primeru, vendar le če glede na vse elemente iz spisa, ki so na voljo nacionalnemu sodišču, ugotovi in presoja dejansko stanje, potrebno za to opredelitev (glej v tem smislu sodbo z dne 3. decembra 2015, Banif Plus Bank, C-312/14, EU:C:2015:794, točki 51 in 52).

65 Glede na navedeno je treba opozoriti, da je treba ob neobstoju predpisov Unije na tem področju v nacionalnem pravnem redu vsake države članice določiti postopkovna pravila za pravna sredstva, ki zagotavljajo varovanje pravic, ki jih posameznikom daje pravo Unije, pri tem pa so države članice odgovorne za to, da v vsakem primeru zagotovijo učinkovito varstvo teh pravic in zlasti spoštovanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča iz člena 47 Listine (glej v tem smislu sodbi z dne 8. marca 2011, Lesoochranárske zoskupenie, C-240/09, EU:C:2011:125, točka 47, in z dne 15. septembra 2016, Star Storage in drugi, C-439/14 in C-488/14, EU:C:2016:688, točka 46).

66 V zvezi s tem je treba spomniti, da člen 6(3) Direktive 92/43 vzpostavlja postopek predhodnega nadzora, ki temelji na strogem merilu odobritve, ki z vključitvijo previdnostnega načela omogoča, da se učinkovito preprečijo škodljivi vplivi predvidenih načrtov ali projektov na celovitost zaščitenih območij, ker pristojnim nacionalnim organom nalaga, naj zavrnejo izdajo dovoljenja za načrt ali projekt, če obstajajo negotovosti glede neobstoja škodljivih učinkov teh načrtov ali projektov na celovitost takih območij (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 7. septembra 2004, Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, točki 57 in 58, in z dne 14. januarja 2016, Grüne Liga Sachsen in drugi, C-399/14, EU:C:2016:10, točka 48).

67 Čeprav v postopku v glavni stvari ni sporno, da je združenje LZ v določeni meri lahko sodelovalo v postopku za izdajo dovoljenja kot „zainteresirana oseba“, zaradi česar je med drugim glede na stališča, ki jih je predložil okoljski organ, lahko navajalo argumente v dokaz, da je projekt v postopku v glavni stvari tak, da bi lahko škodoval celovitosti zaščitenega območja, pa ta status ni enakovreden statusu „stranke v postopku“.

68 V teh okoliščinah razlaga nacionalnega procesnega prava, ki jo izpodbija združenje LZ in v skladu s katero pritožbe zoper upravno odločbo, s katero je zavrnjen status stranke v postopku v zvezi z izdajo dovoljenja, ni treba nujno obravnavati med tem postopkom in se jo po izdaji zahtevanega dovoljenja po uradni dolžnosti zavrne, organizaciji, kot je združenje LZ, ne zagotavlja učinkovitega sodnega varstva različnih prerogativ, ki so sestavni del pravice do udeležbe javnosti v smislu člena 6 Aarhuške konvencije, kot je pojasnjeno v točki 46 te sodbe.

69 Tako je iz podatkov iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da bi bilo združenju LZ, če bi mu bil priznan status „stranke v postopku“, omogočeno aktivnejše sodelovanje v postopku odločanja s tem, da bi lahko na bolj upošteven način razvijalo svoje argumente glede nevarnosti škodovanja celovitosti zaščitenega območja s predvidenim projektom, ki bi jih morali sicer upoštevati pristojni organi pred izdajo dovoljenja za ta projekt in njegovo izvedbo.

70 Predložitveno sodišče je v tem okviru sicer navedlo, da ima le vlagatelj zahtevka za izdajo dovoljenja pravico, da polno sodeluje v postopku, zato ni mogoče izključiti, da se zaradi neudeležbe organizacije za varstvo okolja, kot je združenje LZ, kot stranke v upravnem postopku ne bi navajali ali upoštevali argumenti v podporo varstva okolja, tako da temeljni cilj postopka iz člena 6(3) Direktive 92/43, to je zagotoviti visoko stopnjo varstva okolja, ne bi bil dosežen.

71 Poleg tega je treba navesti, da status „zainteresirane osebe“, ki je bil priznan združenju LZ v postopku v glavni stvari, ne zadostuje, da bi v okviru pravnega sredstva lahko navajalo trditve, s katerimi bi izpodbijalo zakonitost odločbe o izdaji dovoljenja, ker mora za vložitev takega pravnega sredstva imeti status „stranke v postopku“.

72 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da razlaga nacionalnega procesnega prava, ki jo izpodbija združenje LZ in v skladu s katero vložitev pritožbe zoper upravno odločbo, s katero mu je bil zavrnjen status stranke v postopku v zvezi z izdajo dovoljenja, ni ovira, da ta ne bil dokončno končan in da se ta pritožba po uradni dolžnosti in v vseh okoliščinah zavrne, takoj ko se izda zadevno dovoljenje, glede na cilj zagotovitve širokega dostopa do pravnega varstva na področju pritožb zoper okoljske odločbe ne more zagotoviti učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih ima organizacija za varstvo okolja na podlagi člena 6(3) Direktive 92/43 v povezavi s členom 6(1)(b) Aarhuške konvencije, katerih namen je preprečiti posebno škodo za celovitost zaščitenih območij na podlagi te direktive.

73 Glede na zgoraj navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 47 Listine v povezavi s členom 9(2) in (4) Aarhuške konvencije v delu, v katerem določa pravico do učinkovitega sodnega varstva, v pogojih, ki zagotavljajo širok dostop do pravnega varstva, pravice, ki jih ima organizacija za varstvo okolja, ki izpolnjuje zahteve iz člena 2(5) te konvencije, na podlagi prava Unije, v tej zadevi člena 6(3) Direktive 92/43 v povezavi s členom 6(1)(b) navedene konvencije, razlagati tako, da v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, nasprotuje razlagi pravil nacionalnega procesnega prava, v skladu s katero pritožbe zoper odločbo, s katero je bil taki organizaciji zavrnjen status stranke v upravnem postopku v zvezi z izdajo dovoljenja za projekt, ki ga je treba opraviti na območju, zaščitenem na podlagi te direktive, ni treba nujno obravnavati med tem postopkom, ki pa se lahko dokončno konča pred izdajo pravnomočne sodne odločbe o statusu stranke, in se avtomatično zavrne, takoj ko se za ta projekt izda dovoljenje, zaradi česar je ta organizacija tako zavezana vložiti drugo vrsto pravnega sredstva za priznanje tega statusa in sprožiti sodni nadzor glede tega, ali so pristojni nacionalni organi spoštovali svoje obveznosti, ki izhajajo iz člena 6(3) navedene direktive.

Stroški

74 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah v povezavi s členom 9(2) in (4) Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila podpisana v Aarhusu 25. junija 1998 in v imenu Evropske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2005/370/ES z dne 17. februarja 2005, v delu, v katerem določa pravico do učinkovitega sodnega varstva, v pogojih, ki zagotavljajo širok dostop do pravnega varstva, pravice, ki jih ima organizacija za varstvo okolja, ki izpolnjuje zahteve iz člena 2(5) te konvencije, na podlagi prava Unije, v tej zadevi člena 6(3) Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 2006/105/ES z dne 20. novembra 2006, v povezavi s členom 6(1)(b) navedene konvencije je treba razlagati tako, da v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, nasprotuje razlagi pravil nacionalnega procesnega

prava, v skladu s katero pritožbe zoper odločbo, s katero je bil taki organizaciji zavrnjen status stranke v upravnem postopku v zvezi z izdajo dovoljenja za projekt, ki ga je treba opraviti na območju, zaščitenem na podlagi Direktive 92/43, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2006/105, ni treba nujno obravnavati med tem postopkom, ki pa se lahko dokončno konča pred izdajo pravnomočne sodne odločbe o statusu stranke, in se avtomatično zavrne, takoj ko je za ta projekt izdano dovoljenje, zaradi česar je ta organizacija tako zavezana vložiti drugo vrsto pravnega sredstva za priznanje tega statusa in sprožiti sodni nadzor glede tega, ali so pristojni nacionalni organi spoštovali svoje obveznosti, ki izhajajo iz člena 6(3) navedene direktive.

Podpisi